

PRENUMERATA.

Kurjer Warszawski wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzą stale w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

Warunki prenumeraty podane są w nagłówku numeru głównego.

Oddzielna przedpłata na dodatki poranne przyjmowana być nie może.

Dziś: Zacharyasza Pror.
Ozwartek: Reginy P. M.
Piątek: Narodze N. M. P.
Sobota: Sergiusza P. W.

Wschód słońca o godzinie 5-ej minut 21
Zachód 6-ej 34
Długość dnia godzin 13 20
Ubyło 3 23

Wschód księżyca o godzinie 11 minut 37 w.
Zachód 4 43 w.
Wysokość wody na Wiśle st. 3 c. 7 (st 3 c. 9).
Dziś o godzinie 4-ej zrana ciepła 10°.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz garmontowy albo jego miejsce pierwszy raz 25 kop., każdy następny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz 15 kop.

Zwyczajne i małe ogłoszenia w dodatkach porannych nie zamieszczają się.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor codziennie od 8-ej rano do 8-ej wiecz., w niedziele i święta od 10 do 1 z poł.

Niedziela: Mikołaj z Tol. W.
Poniedziałek: Prota i Jacka M.
Wtorek: Hieronima M.
Sroda: Eugenji P.

Dodatek poranny.

Redakcja, Administracja i Drukarnia: Plac Teatralny nr. 9. — Telefon Redakcji 268. — Telefon Administr. 517.
W Łodzi kantor własny. Piotrkowska 7/281, telefonu nr. 313.

KALENDARZ

Imiona słowiańskie: Dziś Drogowita, jutro Domosławy.
Zgromadzenia: Posiedzenie członków zarządu kasy wkładowo-zaliczkowej emerytów warszawskich. (Lokal kasy w gmachu resursy obywatelskiej przy ulicy Krak.-Przedm.—11 przed południem.) — Posiedzenie członków wydziału wsparcia ubogich Towarzystwa dobroczynności. (Gmach Towarzystwa przy ulicy Krak.-Przedm.—5½ po południu.) — Zebranie ogólne uczestników kasy zaliczkowo-wkładowej kolei nadwiślańskiej (Biuro zarządu kolei w pałacu Kronenberga przy ulicy Mazowieckiej—6 po południu.)

Wystawy stale: Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych. (Krak.-Przedm., 15—od 10-ej rano do 4-ej po południu.) — Wystawa obrazów Krywulki. (Hotel Europejski—od 10-ej rano do 8-ej wieczorem.) — Wystawa obrazów spółki malarzy oraz rzeźbiarzy. (Nowy Świat, 27—od 10-ej rano do 7½ wieczorem.) — Wystawa prób i wzorów przemysłu fabrycznego i rzemieślniczego krajowego. (Gmach Muzeum przemysłu i rolnictwa przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście, № 66—codziennie od 10-ej rano do 4-ej po południu, w niedziele zaś i święta od 12—4-ej po południu. Wejście bezpłatne.) — Wystawa Muzeum przemysłu i rolnictwa na Krak.-Przedm., 66—codziennie od 10-ej rano do 4-ej po południu, dla rzemieślników od 7—9-ej wieczorem, w niedziele zaś i święta od 10-ej rano do 4-ej po południu.)

Zabawy: Koncert i zabawa kwiatowa na dochód instytutu moralnej poprawy dzieci w Mokotowie. (Ogród restauracji pod „Nową gwiazdą” przy ulicy Bielańskiej—7 wieczorem.)

Koncerty: Koncert bolenderskiego Stowarzyszenia orkiestrowego pod dyrykcją J. A. Quasta. (Dolina Szwajcarska—7 wieczorem.)

Teatry: Letni: dziś „Mateczka”; jutro „Wiecek Wacek”; — Nowy: dziś „Weseli spadkobiercy”; jutro powtórzenie przedstawienia składanego. (8 wieczorem.)

Teatryki: Eldorado (tropa lubelska): dziś „Ulica Marszałkowska”. (8 wieczorem.)

Lombard miejski: Gotówki w kasie lombarda do rozdania na zastawy znajduje się na dzień dzisiejszy 704 rs. 62 kop. (Pożyczki wydawane będą od 9-ej zrana do 1-ej po południu i od 4—5-ej po południu; wykup i prolongata uskuteczniane są od 9-ej zrana do 2-ej po południu i od 4—6-ej po południu.)

Wiadomości bieżące.

— Wobec nowego podziału kolei na dwie grupy, zamiast trzech dotychczasowych, zarząd kolei nadwiślańskiej zawiadomił okólnikiem służbę ekspedycyjną i stacyjną, że na kolejach I-ej grupy zastosowano taryfy, dotychczas obowiązujące koleje III-ej grupy, dla kolei zaś II-ej grupy wypracowane będą nowe taryfy. Na kolejach i oddziałach, zakwalifikowanych jednocześnie do I-ej i II-ej grupy, a mianowicie: mikołajewskiej, władysławowskiej, oraz oddziałach: Kalkuny-Petersburg, kolei warszawsko-petersburskiej, Orzeł-Brjańsk, kolei orłowsko-witebskiej, stosować należy taryfy tej grupy, do jakiej należy stacja, wysyłająca dany towar. Gdy towar przechodzi z kolei I-ej grupy na kolej II-ej grupy lub odwrotnie stosować należy taryfy tej grupy, do jakiej należy stacja wysyłająca, w razie zaś ekspedycji towaru do stacji, należącej jednocześnie do grup I-ej i II-ej, winny być stosowane taryfy grupy, obejmującej najbliższą kolej, w której komunikacji dany towar idzie. W komunikacji pomiędzy stacjami, należącymi jednocześnie do obydwóch grup, zawsze stosować należy taryfy II-ej grupy.

— Wójei gmin otrzymali polecenie wydawania handlarzom trzody świadectwa o jej pochodzeniu, a to dla okazywania ich na targu praskim weterynarzom miejskim; świadectwa są bezpłatne, bez potrzeby nalepienia marki stemplowej.

— W myśl §§ 506 i 548 ustawy akcyzowej osobom pozostającym pod śledztwem sądowym w sprawach karnych nie dozwala się utrzymywać szynków i pełnić w nich obowiązków subjektów, bufetowych i t. p. Rygor ten z uwagi na różne symulacje został obecnie rozciągnięty do żon, dzieci, rodzonej braci i siostr podsądnych, czyli, że osobom pomienionym utrzymywanie zakładów z trunkami również zostaje wzbronione.

— Dowiadujemy się, że w szeregu różnych środków, przedsięwziętych dla zdrowotności miasta, będą wkrótce zastosowane nowe przepisy, dotyczące prze-

trzymywania ciał zmarłych w mieszkaniach, kościołach i kaplicach przedpogrzebowych.

— Grono majstrów szewskich nierozstrzygnięta w r. z. sprawę wprowadzenia stemplowania obuwia, wyrabianego przez pracowników cechowych, poddaje pod rozagę jednego z najbliższych posiedzeń sekcji IV-ej Towarzystwa popierania rosyjskiego przemysłu. Wniosek zaopatrzonego kilkunastu podpisami.

— Wczoraj, o godz. 6-ej po południu, w warszawskim Towarzystwie dobroczynności odbyło się posiedzenie wydziału gospodarskiego. Prezydował r. st. Adam Gagatnicki. Postanowiono, pomiędzy innymi, ustawienie nowego pieca w suszarni w gmachu Towarzystwa na Krakowskim Przedmieściu, zarządzone wykonanie robót niektórych pod kierunkiem budowniczego, Starzyńskiego, w zakładach Towarzystwa przy ulicy Freta i zatwierdzone rachunki bieżące za dostawę produktów. W zakładzie starców i kalek obecnie znajduje się pomieszczenie: 254 kobiet, mężczyzn 109, razem 363 osób.

— Prezes komisji emerytalnej interesantów zgłaszających się w sprawach o wyjednanie lub przyspieszenie przyznanych emerytur, przyjmuje codziennie oprócz niedziel i świąt od godziny 2-giej do 3-ej po południu.

— Orkiestra amatorska.

Sezon orkiestrowy w Towarzystwie muzycznym zapowiada się bardzo pomyślnie.

Już w pierwszych dniach zapisów, do kancelarii zgłosili się niemal wszyscy poprzedni uczestnicy.

Jest to bardzo pożądanym dla dyrektora ze względu na przygotowanie muzyczne członków orkiestry poprzedniej.

Oprócz tego na listę członków wchodzi i nowe nazwiska.

— Szkoły.

Szkoła rzemiosł p. Jerzego Kühna w nowym pomieszczeniu, pod nr. 11-ym przy ulicy Widok, została już w zupełności urządzona.

W oddzielnym budynku będzie funkcjonować kuchnia.

Lekcje rozpoczną się d. 11-go b. m.

Szkoła otrzymała prawa rządowych szkół męskich trzechklasowych bez zmiany dotychczasowego programu i personelu nauczycielsko-warsztatowego.

Dyrektor szkoły ogrodniczej w Częstochowie, dr. Karol Zawada, zawiadamia nas, że zapisy na kurs pierwszy już się rozpoczęły i będą trwały tylko do d. 17-go b. m. włącznie.

Wakansów na kursa: drugi i trzeci niema wcale.

W przeniesionej z Włocławka do Kalisza szkole realnej, z powodu opóźnionych egzaminów, rozpoczęcie lekcji nastąpi dopiero w d. 13-ym b. m.

— Jarmark na chmiel.

Do ustanowionego pod prezydencją p. prezydenta m. Warszawy tegorocznego komitetu warszawskiego jarmarku na chmiel, który rozpocznie się w d. 25-ym b. m., wejdą z urzędu: radny magistratu warszawskiego Jan Ratyński, komisarz handlowy m. Warszawy Zygmunt Borzencki i starszy sekretarz magistratu warszawskiego Napoleon Cydzik; nadto zaproszeni zostali na delegatów: p. Feliks hr. Czacki z Konin, p. Jan Kleniewski z Kluczkowie, p. Adam Helbich z Konar i p. Witold Stankiewicz z Chmielnik, oraz przemysłowcy z Warszawy pp. Ryszard Machleid i Józef Rawicz.

Pierwsze posiedzenie jarmarczne odbędzie się w lokalu kancelarii komitetu o godz. 10-ej zrana d. 17-go b. m.

Pan prezydent miasta wystąpił do władzy wyższej z przedstawieniem o upoważnienie do podania ogłoszeń o jarmarku w pismach, wydawanych w Norimberdze i Saatzu, a nadto zwrócił się do pp. gubernatorów: moskiewskiego, wołyńskiego, kostromskiego, talskiego i riazńskiego z prośbą o zalecenie umieszczenia ogłoszeń magistratu warszawskiego o tegorocznym jarmarku na chmiel w zarządach tych gmin, w których istnieją plantacje chmielu.

— Kanalizacja i wodociągi.

Budowa kanałów, pomimo kilkotygodniowego braku najniezbędniejszego materiału, cegły, postępuje obecnie zupełnie prawidłowo, dzięki czemu nie tylko program tegoroczny będzie wyczerpany, ale nawet pod względem ilości stóp bieżących przekroczony.

Pomimo ubytku kanału burzowego na ulicy Kościelnej, który ostatecznie postanowiono wykonać dopiero w roku przyszłym, ogólnie biorąc, rezultat jest pomyślny.

Zamiast kanału burzowego przy ulicy Kościelnej, przedstawiającego wielkie trudności techniczne, zbudowano w r. b. cztery kanały, nie objęte wykazem, tj. na ulicach: Marszałkowskiej od Mokotowskiej do Nowowiejskiej, Sapieżyńskiej i dwie odnogi kanału na ulicy Długiej, oprócz wykonanej w zupełności kanalizacji ulicy cytańskich, co także było robotą nadprogramową.

Do konkurencji na dostawę trzeciej maszyny dla stacji pomp komitet budowy postanowił zawezwać następujące fabryki: dwie warszawskie firmy pp. A. Repphan i Lilpop, Rau i Loewenstein, z Cesarstwa fabrykę w Brjańsku, z zagranicznych zaś fabryki: Szulzera w Winterthur, Wolfa w Magdeburgu i James Watt et Comp. w Londynie.

— Pogrzebany projekt.

Spółkom owocowym stanowczo się u nas nie widzie.

Jedna z nich po krótkiej egzystencji została zlikwidowana, druga zaś zgasiła jeszcze przed zawiązaniem.

Przed dwoma laty pp. Cedrowski i Szejnbock wystąpili z projektem zawiązania spółki wyłącznie hurtowej sprzedaży owoców i przetworów owocowych.

Obliczono, że na ten cel potrzeba rs. 50,000 kapitału zakładowego.

Kapitał miał być zebrany w drodze udziałów w liczbie 100 po 500 rs. każdy.

Zapisy początkowe uczyniły od razu rs. 28,000, z tych jednak wpłynęło gotowizny tylko połowa.

Penieważ mnóstwo wyznaczonych w ciągu dwóch lat terminów spełzło na niczem, więc inicjatorowie uznali za stosowne zwrócić pieniądze i cały projekt złożyć ad acta.

— Turyści.

Od paru dni bawi w naszym mieście rodzina turystów z dalekich stron, bo aż z Nowej Zelandji.

Jest to dr. Karol Roer z żoną i synem, również lekarzem, który ukończył w tym roku fakultet londyński.

Turyści zwiedzają Europę nader szczegółowo.

Rodzina Roerów jeździła onegdaj do Włocławka, lecz z powodu przygotowań do balu w pałacu, oględziny musiano nazajutrz powtórzyć.

Zwiedzono też pałac Łazienkowski i wszystkie cenniejsze kościoły.

Turyści dziś wyjeżdżają do Częstochowy.

— Kradzieże.

Maria Bentkowska, zamieszkała pod № 17-ym przy ul. Nowogrodzkiej, zameldowała, iż skradziono jej z mieszkania, za pomocą dobranego klucza, dywany perskie, oraz różne kosztowności; poszkodowana oblicza stratę na rs. 500.

— W pogoni.

W dniu wczorajszym na ul. Marszałkowskiej, w pobliżu rogatki, skradziono z bryczki tłumok z rzeczami.

Furman, Michał Drog, goniąc uciekającego złodzieja, potknął się o jakąś nierówność i upadł tak fatalnie, iż złamał nogę w biodrze.

Złodziej tłumok rzucił, lecz sam zdołał ucieknąć.

— Niezręczny woźnica.

W dniu onegdajszym grono weselne, wprost z kościoła, puściło się dwiema wynajętymi karetkami na przejażdżkę za rogatkę marymoncką.

Po za Słodowcem, starszy drużba, p. Herman, czeladnik ślusarski, zasiadł na kozie karety mieszczącej państwa młodych, pragnąc pokazać „jak się to wozi po kawalersku”.

Popis wypadł najfatalniej, konie bowiem, kierowane niewprawną dłoń, zboczyły do rowu, pociągnęły powóz za sobą, przy czem pan młody o stuczoną szybę pokaleczył twarz boleśnie, niefortunnie zaś woźnica wywichnął rękę.

Na domiar złego, właściciel powozu żąda odszkodowania w kwocie rs. 60.

— Nieostrożna jazda.

Wczoraj, o godz. 11-ej przed południem, na rogu ul. Grzybowskiej i Granicznej, powożący Nusen Zrobel, najechał na 11-letnią Fajkę Wajnsbandównę.

Po udzieleniu pomocy na miejscu, Z. z silnemi obrażeniami odwieziono do mieszkania rodziców, pod № 7-ym przy ul. Gnojnej.

O tej samej porze dorożkarz № 993, Piotr Wirek, na Nalewkach, wprost domu pod № 36-ym, najechał na Caikę Wielblondową, zamieszkałą pod № 31-ym przy ul. Franciszkańskiej.

Koło przeszło W. przez prawą nogę i zdruzgotało gołęń. Poszwankowaną odwieziono natychmiast do szpitala starozakonnych.

— Niebezpieczna zabawa.

Smutny wypadek zdarzył się wczoraj u państwa F. przy ul. Chmielnej.

Krwawy ich, ze wsi przybyły pan W., ująwszy na ręce 2-letnią dziewczynkę, zaczął dziecko podrywać do góry i chwycił w powietrzu.

Wchodząc do pokoju służąca potrafiła nieostroźnie pana W., który nie zdążył już dziewczynki zatrzymać i małeństwo spadło z impetem na podłogę.

Oprócz złamania nogi, nastąpiło gwałtowne wstrząśnięcie mózgu, i życiu jedynej córeczki państwa F. grozi niebezpieczeństwo.

— Zasypany.

W posesji Winnickiego na Pelcowiznie przy kopaniu dołu pod fundamenty piwniczne osunęła się ziemia i zasypała robotnika, Stanisława Ruszewskiego.

Pomimo energicznego ratunku, Ruszewski, dość długo pozostając bez powietrza, został wydobyty w stanie nieprzytomnym.

Stan zdrowia R., z przyczyny uszkodzenia klatki piersowej i silnego krwotoku, jest groźny.

— Trojaczki.

Mieszkanka gminy Zagożdż, Tekla Syrowiecka, została matką trojaczek.

Dwoje noworodków wkrótce zmarło, zdrowie zaś trzeciego i matki jest pomyślne.

— Drobny ogień.

W dniu wczorajszym, około godz. 10-ej zrana, w domu pod № 12-ym przy ul. Wąskiej Dunaj, w mieszkaniu stróża, Jana Gawrycha, od wypadłych z pieca węgli rozżarzonych wszczął się pożar.

Nie przyjął on jednak groźniejszych rozmiarów, skutkiem wczesnego sposzczenia, i został ugaszony bez pomocy straży ogniowej.

+ Zjazd koleżeński.

W r. b. grono nielicznych już kolegów, b. wychowawców szkoły piotrkowskiej obchodzi pięćdziesiątą rocznicę otrzymania patentów dojrzałości.

Do grona tego należą pp.: Ludwik Miller, pastor piotrkowski i b. obrońca prokuratury Królestwa Polskiego, adwokat, a obecnie redaktor odpowiedzialny *Gazety radomskiej*, p. Rajmund Masłowski.

P. Miller zamierza urządzić zjazd kolegów, którzy w r. 1843-im ukończyli szkołę piotrkowską.

+ Tramwaj w Radomiu.

Od dawna poruszany projekt budowy kolei konnej w Radomiu będzie nareszcie urzeczywistniony.

Spółka, złożona z inżyniera Hussa z Warszawy i p. Józefa Helbicha z Radomia, przedstawiła już radomskiemu rządowi gubernalnemu do przejrzenia i zatwierdzenia projekt budowy linii kolei konnej w Radomiu.

Według projektu, zbudowaną będzie najprzód tylko jedna linia, a mianowicie: od skrzyżowania ulicy Wałowej ze Starokrakowską przez ulicę Wałową, Lubelską, Dymitrjewską, Podjazd kolejowy, do stacji osobowej kolei dąbrowskiej.

Długość tej linii ma wynosić przeszło trzy wiorsty.

Na przyszłość zastrzeżona jest budowa nowych linii tramwajowych.

+ Legat.

W niedzielę, 3-go b. m., w dobrach Starawies, odbyło się rozdanie zapomóg oficielom tegoż majątku z funduszu, legowanego na ten cel, w ilości 10,000 franków, przez byłego właściciela, ś. p. hr. Karola Zamoyskiego.

Rozdziału dopełniła wdowa zmarłego, hr. Róża z Kronenbergów, która też i zabezpieczyła nadal wszelkie pensje gracjalistów, przywiązane do dominium Starawies.

+ Echa prowincjonalne.

Rada straży ogniowej ochotniczej w Radomiu postanowiła: a) nabyć drabinę ratunkową mechaniczną, mającą 30 łokci długości, za rs. 1,060 u Urbanba w Petersburgu; b) nabyć u Meyera w Rydze siatkę ratunkową, aparaty do oddechania w dymie, okulary, aparaty ratunkowe, łączniki Storea; c) sprawić mundur zimowy dla oddziału 1-go i 2-go, wreszcie d) kupić dwie sikawki ręczne do teatru.

W piątek ubiegły ks. Apolinary Kędziński, zakonnik zgromadzenia oo. Franciszkanów, poświęcił odnowioną kaplicę Chrystusa w kościele oo. Franciszkanów w Kaliszu.

Z gub. kaliskiej donoszą o niezwykle świetnych zbiorach chmielu, którego ceny, z powodu nieurodaju za granicą, poszły znacznie w górę.

Popyt na chmiel jest tak duży, iż jeden z ziemian w okolicach Radomia otrzymał na chmiel tegoroczny zaliczkę w wysokości rs. 4,500, której na ziarno dostać trudno.

Jeden z plantatorów oblicza, że produkcja chmielu w r. b. przyniesie mu około rs. 800 z jednego morga. Jesiennemu jarmarkowi w Jędrzejowie wróża świetne powodzenie.

Zapoczątkowany przez sklep spożywczy w Jędrzejowie sposób nadsyłania ofert o liczbie inwentarza i o ilości ziemiopłodów, przeznaczonych przez producentów na sprzedaż, okazał się bardzo praktyczny.

Już obecnie liczne do tego sklepu nadchodzą deklaracje, chociaż jarmark rozpocznie się dopiero w pierwszych dniach października.

W niedzielę, w teatrze kieleckim pp. Ostrowska i Oskar dawali wieczór dramatyczno-humorystyczny.

Nekrologja.

†
Ś. P.

Amelja z Kurzenieckich RODZIEWICZOWA,

opatrzona św. Sakramentami, zmarła dnia 1-go września 1893 r., w wieku lat 65, w Hruszowie, w powiecie kobryńskim.

Złożenie zwłok nastąpiło dnia 4 września r. b. w grobach rodzinnych w Hruszowie, o czym pozostałe w najgłębszym żalu córki i syn zawiadamiają rodzinę i przyjaciół.

—1078—

†
Ś. P.

Ernest Kluge,

b. kupiec,

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, zakończył życie dnia 5-go września 1893 roku, przeżywszy lat 81. Pogrzeb w głębokim smutku: żona, synowie, córki i synowa zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające dnia 7-go września, o godzinie 10-ej zrana, w dolnym kościele św. Aleksandra, oraz na wyprowadzenie zwłok tegoż dnia, o godzinie 2-ej po południu, na cmentarz brudziński.

—3738

†
Ś. P.

Marjan Płachecki,

spółzarządzający warszawskim oddziałem St. Petersburgskiego Towarzystwa ubezpieczeń, opatrzony św. Sakramentami, po długich cierpieniach, zasnął w Bogu dnia 5-go września r. b., przeżywszy lat 57. Pogrzeb w głębokim smutku: żona, dzieci, brat i rodzina zapraszają krewnych, przyjaciół, kolegów i znajomych na żałobne nabożeństwo do dolnego kościoła św. Aleksandra, w dniu 7-ym września, to jest we czwartek, o godz. 10-ej i pół zrana, a następnie na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 4-ej po południu, na cmentarz powązkowski.

Żałobne zaproszenia rozsyłane nie będą.

2—3742

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wiedeń, 2-go września.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Do komitetu akeynego „Freilandu” przystąpili z Londynu: dr. Alfred Russel Wallace, słynny przyrodnik, jako wiceprezes; kapitan Edward Coode Hore, doświadczony podróżnik afrykański, i kilku innych. Do udziału w wyprawie wstępnej, która ma ostatecznie poczynić przygotowania na przestrzeniach nad górną rzeką Tana w Afryce, zapisało się tutaj 101 uczestników; dalszy werbunek rozpoczęto teraz w Anglii. Tymczasem idealna osada Ovena w Topolobampo już się rozbiła; pod przewodnictwem Flürsheima oddzieliła się znaczna część i zakłada osobną osadę, którą nazwano także Freiland-Company. Tutejszy komitet „Freilandu” ogłasza, że ten jego sobowtór jest mizernem naśladownictwem, które skrzywiło główne zasady przyszłego raju.

Szewe-apostół, Heger, twórca bractwa i warsztatu „Pod Świętą Rodziną”, został na wolność wypuszczony. Sąd, po przeprowadzonym śledztwie i wysłuchaniu braci i sióstr, uznał, że Heger nie jest oszustem, tylko fanatykiem. Oznajmia on, że warsztat dalej prowadzić będzie, ale zarazem nauczy się po francusku i angielsku, żeby mógł zostać wolnym misjonarzem, roznosić po świecie swoje idee i ideały świętych stowarzyszeń. Kto to wie do jakich jeszcze zaszczytów przyjdzie przez niego cech szewski, a do jakiej szczęśliwości ludzkość!

Przybyli agenci z Ameryki i przedstawili zarządowi widowisk pasyjnych w Hoeritz kontrakt bardzo korzystny na odbycie tournée po Ameryce z temi widowiskami. Całe towarzystwo wieśniaczych artystów domaga się natar-

czywie przyjęcia kontraktu, zapewniającego deszcz dolarów.

Ktoś tam powiedział: „Cudze chwalicie, swoje ganiecie...”. Otóż zdarza się to i tutaj. Już może po raz dziesiąty tego roku rozpisyują się dzienniki o niedostatkach tutejszych uzdrowisk i stacyi klimatycznych. Czytam np.: Angliey, amerykanie, rosjanie i niemcy jeżdżą od połowy kwietnia aż do późnej jesieni; przybyliby oni chętnie do Salzka-mergut, do wspaniałego Gesäuse i do innych letnich stacyi austriackich, gdyby tu znajdowali takie wygody, jak w Szwajcarii. Mimo, że lokalni patrioci, nierozumiejący własnego interesu krzywią się na nas, nie przestaniemy kłaść palców na otwarte rany...

Ot, np., otwarto teraz kolej na Schafberg, ale nie postarano się o to, żeby się tam można uczciwie posilić i przespać. Nie wystarczy działanie licznych towarzystw alpinistów i turystów, jeżeli ludność sama i władze odznaczają się błądliwymi i nieudolnościami. Więc naprawdę i gdzieindziej mają dzienniki co ganić, a przecież idzie o takie słynne miejsca, jak: Ausse, Ischl, Gmunden itp. Przy tej sposobności anegdota, ale prawdziwa z Ischlu.

Bawi tam Boesendorfer, szef słynnej firmy fortepianowej. Gdy na esplanadzie spotka znajomego z Wiednia, który go wymownie wita, wręcza mu następującą drukowaną kartkę: „P. T. Pozwalam sobie najuprzejmiej zawiadomić, że cierpię na gardło i nie mogę mówić. Ponieważ bawię tu dla wytchnienia, upraszam o uwzględnienie. Z wysokim poważaniem Boesendorfer.”

Podobno złożono taką kartkę do muzeum alpejskiego w Ischlu. Boesendorfer zresztą i w Wiedniu nie mówi, tylko niezbędne słowa przy wieści w klubie dziennikarskim. *Chacun a sa maniere*, co wiedeńczyk tłumaczy: *Jedes Thierchen, hat sein Plaisirchen*.

Za pośrednictwem sprawozdania w urzędowym organie najwyższej rady sanitarnej, wyznaje rząd tutejszy, że długi czas nie otrzymał od rządu węgierskiego żadnych doniesień o stanie zdrowotnym na Węgrzech i musiał się sam w drodze prywatnej starać o prawdziwe wiadomości względem cholery. Teraz już nareszcie w Peszcie ogłaszają urzędowe dane. Dzienniki chwają, że w Galicji nie było ani śladu systemu zatajenia. Tutejszy jedyny, uznany wypadek cholery podany jest w *Medicinische Wochenschrift* w wątpliwość. Przytaczają mianowicie, że w Berlinie, i to w laboratorium Kocha, wykryto w niezdrowej wodzie bakcyllusa osobnego, który, jak rodzony brat, podobny jest do owego przecinka Kocha. Odróżnić je można dopiero przez rozmnożenie na listkach żelatyny licznych pokoleń. Skoro zatem wypadek ów w Wiedniu był odosobniony, nie zawleczoney, więc prawdopodobnie znaleziono tylko ów nowy *bacillus berolinensis* i mylny wyciągnięto wniosek. Słowem, tyłu już jest pretendentów w świecie mikroskopu, że detronizacji bakcyllusów nie powstrzymać chyba nie zdoła. Swoją drogą urzędowy rozbiernacz upiera się, że wykrył w owym jednym wypadku typowe przecinki.

Ostrzeżenie. Wczoraj stawał przed sądem dorożkarz, który przejechał kobietę, a drugi powóz dyszlem naruszył. Sędzia uwolnił go, albowiem przejechała niewiasta była „tak okrutnie czerwono od stóp do szczytu głowy ubrana, że się koń przeląkł i uniósł”. Rzeczoznawcy przyznali, że i koń boi się takich niewiast.

*
Berlin, 4-go września.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Dzisiejszy *Reichsanzeiger* ogłasza, że w czasie od dnia 1-go do 4-go b. m. siedem nowych zameldowano wypadków cholery, w tej liczbie pięć zaszło w Berlinie, a dwa nad Renem, na okęcie, świeżo przybyłym z Rotterdamu. Dowodem zlokalizowania cholery jest, że nowe wypadki w Berlinie dotyczą rodziny, które już poprzednio dostarczyły cholerycznych.

Sezon zimowy Filharmonji pod bardzo pomyślną rozpoczęła się gwiazdą. Na pięknej, lazurowej sali Filharmonji, wobec grona doborowej i zaproszonej umyślnie publiczności, zaprodukował się wczoraj 9-letni Artur Argiewicz i w niezwykłym stopniu rozentuzjasmował chłodnych berlińczyków. Tutejsze koła muzyczne wprost uprzedzenie mają, częściowo bardzo uzasadnione do występów „cudownych dzieci”. Doświadczyliśmy tego ubiegłej wiosny, gdy tu się popisywał młody Raulek Koczalski. Obecnie więc Argiewicz trudniejsze miał zadanie; ogólne pochwały świadczą, jak dzielnie umiał przełamać chłód wybrednego audytorjum i jak wielkie na niem sprawił wrażenie. Talent młodego muzyka tak świetnie się zaprezentował, że pewien krytyk, znany ze swoich nader ostrych sądów, w czasie paury odezwał się do mnie, że Argiewicz kiedyś, przy pracy systematycznej, królem skrzypków się stanie.

Dziewięcioletni artysta wykonał najpierw „Koncert” Mendelssohna, następnie „Legendę” Wieniawskiego, potem Sebastjana Bacha „Ciaconnę” i tańce węgierskie Nacha’a. Mianowicie „Ciaconna” Bacha, wykonana tylko na skrzypkach, nadzwyczajnie przedstawia trudności, lecz młody chłopczyzna taki ma obfity zapas dźwięków w swym instrumencie, że dał zdumionym słuchaczom pełną harmonijną całość. Wybór czterech różnorodnych tematów produkcji koncertowej umożliwił Argiewiczowi uwydatnienie wielostronności i giętkości swego talentu. I tem właśnie pozyskał względy znawców, że, wolny od wszelkiej manier, nadawał każdemu utworowi cechę mu przynależną, indywidualną.

Zgodnie z zapatrywaniami i zamiarami rodziny, przekonane są tutejsze koła artystyczne, że najlepiej będzie dla rozwoju talentu młodego skrzypka, gdy po kilku koncertach, które dostarczyć winny potrzebnych funduszy, osiedzi w miejscowości ku temu dogodnej i drogą systematycznej pracy doprowadzi kwalifikacje swe artystyczne do zupełnej dojrzałości. Z okazji występu Argiewicza przywodzi przykład Mozarta, który w zacisznym Salzburgu z dziecka cudownego urosł do wysokości cudownego talentu.

Przeciwko intendentowi teatrów dworskich, hr. Hochbergowi, rozpoczął w monachijskim *Münchener General-Anzeiger* walkę zawziętą, zakontraktowany aż do roku 1896-go przez operę berlińską, kapelmistrz Weingartner, a jakim jest ton kapelmistrza, świadczy nadany hr. Hochbergowi w artykule z d. 2-go b. m. epitet „kaprala”. Mężna się spodziewać jeszcze jakiego skandalu. Powód rozgoryczenia mistrza tonów, p. Weingartnera, jest dwójaki: raz intendentura berlińska odmówiła mu swego pozwolenia, aby w Monachium dyrygował dwiema operami wagnerowskimi, w „Holendrze” i „Tannhauserze”, a po drugie w kontrakcie swym berlińskim widzi przeszkodę dla kariery swej artystycznej, ponieważ w Monachium, gdzie kierownictwo teatru dworskiego objął protektor jego, Possart, lepsza mu się uśmiecha przyszłość. Wywlekaniem więc spraw zakulisowych, niedyskrecją i obmową chce p. Weingartner przyspieszyć swą dymisję.

Freie Volksbühne, zwana żartobliwie literacką kuchnią ludową, rozpoczęła sezon „Ogniskiem domowym” Sudermanna. Gra artystów, mianowicie panny Reisenhofer w roli słynnej śpiewaczki i Reichera, który rolę nader skromnego, niemal śmiesznego pastora oddał z niezrównanym taktem, podobną się ogólnie publiczności; frenetyczne biła ona brawo, gdy wspomniano na scenie o ujemnych objawach ustroju społecznego.

* Paryż, 3-go września.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Dr. du Mesnil przedstawił komisji zdrowia publicznego referat o konieczności założenia kąpielni w szkołach elementarnych miejskich. Zwraca on uwagę na charakterystyczny zaduch, panujący w salach szkolnych, pochodzący, według du Mesnil'a, z braku czystości ciała dzieci; zaduchu tego nie spotyka się ani w salach workhouse'ów londyńskich, ani w przytułkach noclegowych paryskich, gdy się je zwiada w nocy, wszyscy bowiem, tak w workhouse'ach, jak i w przytułkach noclegowych, obowiązani są brać kąpiel. Du Mesnil stawia za przykład Londyn, gdzie w 16-tu parafjach istnieje 41 zakładów kąpielowych miejskich a 25 prywatnych, gdzie za opłatą 10 do 30 centymów, przyjmowane są dzieci szkolne; podobnie wiele miast niemieckich posiada w szkołach kąpiele. Różnica pomiędzy Niemcami a Anglikami jest ta, że pierwsi mają głównie czystość na widoku, ostatni—umiejętność pływania. W Paryżu zacząć trzeba od czystości, a ponieważ w każdej szkole rozporządzać można nader małą przestrzenią, radzi więc du Mesnil założyć na początek po dziesięć pryszniców, co stanowić będzie wydatek 3,500 franków na szkołę.

Rozpoczęto budowę nowego mostu na Sekwanie pomiędzy Neuilly a Puteaux w przedłużeniu niejako bulwaru Richard-Wallace. Długość mostu Wallace będzie wynosiła 300 metrów, a szerokość 8 m. 80 c. Skończony będzie dopiero w końcu sierpnia 1895-go r., a koszt jego obliczono na 930,000 fr., z których roboty budowlane pochłoną 580,000 fr., a metaliczne 350,000 fr.

Stosownie do testamentu pani Boucicant, niegdyś właścicielki wielkich magazynów *Au bon Marché*, powstać mają trzy przytulki położnicze; obecnie właśnie przystąpiono do budowy pierwszego w Saint-Aignan, około Rouen.

Wkrótce nastąpi inauguracja kilku pomników, a mianowicie: Velasqueza pod kolumnadą Luwru, dra Ricorda na bulwarze Port-Royal, de Bary'ego na wyspie Saint Louis i Condorceta na quai Conti.

W Grenobli rozpoczął się wczoraj międzynarodowy kongres rękawicznictwa.

Z początkiem września otwiera podwoje wiele teatrów, przedwczoraj Opera komiczna rozpoczęła sezon „Wertherem” Masseneta, a wczoraj teatr Variétés—wesołą komedią Valabrègue'a „Premier mari de France”, graną z powodzeniem przed wakacjami.

U Chamuel'a pojawiła się okolicznościowa książka, ozdobiona kilku rysunkami p. t. „La farce électoral” przez Michała Jicé, za temat służy tu humorystyczny opis wyborów na prowincji pewnego „szlachetnego” kandydata, który przechodzi przez głosowanie jedynie dzięki miejscowemu restauratorowi.

* Rzym, 31-go sierpnia.

(Korespondencja specjalna Kurjera Warszawskiego.)

Szkody, poniesione przez właścicieli i mieszkańców pałacu Caffarelli, zniszczonego przed trzema dniami gwałtownym pożarem, szacowane są na przeszło milion. Książę Franciszek Caffarelli-Negrone stracił pół miliona franków; księżna Caffarelli wdowa 185,000 fr.; hr. di Valbranca, konsul portugalski, 100,000 fr.; rodzina monsignora Tankreda Faustiego 35,000 fr.; rodzina de Amerigo 20,000 fr.; drukarnia Cooperativa 50,000 fr.; różne sklepy, na

dolnem piętrze położone 110,000 fr. itd. Znalezione całkiem prawie spalony pęk biletów bankowych na 14,000 franków i 74 sztuki złota, należące do audytora papieskiego, monsignora Faustiego; wielką ilość poczerwiałych i stopionych sreber stołowych, które należały do hr. Valbranca itd. Drogocenny księgozbiór prałata Faustiego został doszczętnie zniszczony. Dotąd przez via Condotti przechodzić nie wolno dla różnych kosztownych szczątków, znajdujących się ciągle w popiołach.

Drukuje się już w drukarni watykańskiej Encyklika Ojca świętego o różańcu, o której w innym liście wspominałem.

Ojciec św. zwraca obecnie oczy ku Ameryce i tak w północnej, jako i w południowej usiłuje rozpowszechnić wpływ kościoła. Mniema, iż dzielnie się do tego przyczyni postanowiona już beatyfikacja i kanonizacja Krzysztofa Kolumba, która spotęguje niewymownie wpływ Stolicy apostolskiej w Ameryce całej. Z tego powodu mają być nakazane osobliwe uroczystości we wszystkich krajach Ameryki i wielkie amerykańskie pielgrzymki do Rzymu. W kongregacji Obrządków sprawa wielkiego żeglarsza rąco postępuje, tak, iż dekret jego beatyfikacyjny ogłoszony będzie przed końcem r. b. W takim razie ceremonia beatyfikacji mogłaby się odbyć w zimie lub najpóźniej na wiosnę i tysiące Amerykanów ściągnęłoby do Rzymu. Potem zaś beatyfikacja Joanny d'Arc pogodzi Ojca św. z monarchiczną Francją, jeżeli Opatrzność dni Jego przedłuży.

Kongregacja Obrządków rozstała brew papieskie, ustanawiając nowe uroczyste święto Najświętszej Rodziny w trzecią niedzielę po Trzech Królach. Dekret ten nie jest obowiązujący dla powszechnego kościoła, lecz tylko dla tych diecezji, które nową uroczystość dobrowolnie przyjmą i oświadczą w Rzymie, że ją zaprowadzają u siebie. Ma ona umyślnie nabożeństwo, a Ojciec św. gorąco ją w dekrecie zaleca wiernym w czasach, w których ze wszech stron usiłują podkopać zasadę rodziny chrześcijańskiej. Rozkazano wszystkim biskupom, którzy nowe święto przyjmą, wydawać w tym przedmiocie listy pasterskie. Uroczystość Najświętszej Rodziny po raz pierwszy obchodzona będzie w r. p. W Rzymie znana jest oddawna, ale tylko jako święto kościelne.

Mówią, że arcybiskupem bolońskim mianowany będzie prałat domowy papieski, monsignor Juljusz Campori z Modeny. Ojciec św. ma być zagniewany na nowego generała Franciszkanów, o. Ludwika z Parmy, za to, że, objężdżając teraz klasztor franciszkański w Ziemi Świętej i na Wschodzie, zachęcał zakonników do sprzeciwiania się francuskim zachciankom i wpływowi. O. Ludwik nie wstąpił nawet do Rzymu za powrotem, ale udał się wprost do Parmy.

Telegramy „Kurjera Warszawskiego”.

Petersburg 5-go września. (Tel. Ajen. półn.)—Ogłoszone zostały przepisy, dotyczące kupna żyta dla zarządu wojennego w guberniach, w których funkcjonują instytucje ziemskie, za pośrednictwem ziemstw gubernjalnych.

Petersburg 5-go września. (Tel. Aj. półn.)—Ogłoszony został okólnik ministra spraw wewnętrznych o przepisach dodatkowych, mających na celu uregulowanie dozoru sanitarnego nad przejeżdżającymi partjami robotników, przesiedleńców i pątników, w czasie grasowania epidemii cholery.

Kijów 5-go września. (Tel. pr. Kur. War.)—Dziś wydział kryminalny sądu okręgowego kijowskiego skazał byłego zarządzającego majątkiem ks. Gorczakowa, Mitrofana Wasiuchnowa, za roztrwonienie 173,143 rs., na pozbawienie szczególnych praw i zesłanie na osiedlenie do gubernji ołonieckiej na pięć lat.

Odessa 5-go września. (Tel. pr. K. W.)—W dniu dzisiejszym przybył tutaj z Wiednia katolikos wszystkich ormjan. (Aj. półn.)

FALSZYWE POGŁOSKI.

Paryż 5-go września. (Tel. pr. Kur. War.)—Pogłoski, jakie tu rozeszły się dzisiaj o ciężkiej operacji Carnota, okazały się kłamliwym manewrem.

WYBORY WE FRANCJI.

Paryż 5-go września. (Tel. pr. Kur. War.)—Trzech ministrów radykalnych ma ustąpić miejsca umiarkowanym republikanom.

Paryż 5-go września. (Tel. pryw. Kur. W.)—Wybrany w Paryżu Faberot zrzeka się djet poselskich na rzecz organizacji stronnictwa.

Paryż 5-go września. (Tel. pr. Kur. War.)—Rezultat wyborów dowiódł, że kraj domaga się umiarkowanej rzeczypospolitej. Gazety uważają powszechnie upadek Clémenceau za porażkę zwolenni-

ków potrójnego przymierza. *Temps* oblicza większość rządową na 310 głosów. (Aj. półn.)

Paryż 5-go września. (Tel. pr. Kur. W.)—Wszystkie gazety mają zjednoczyć się dla urządzenia wielkiej manifestacji prasy francuskiej z powodu zapowiedzianego przybycia floty rosyjskiej. (Aj. półn.)

RUCHY HISPZAŃSKIE.

Paryż 5-go września. (Tel. pryw. Kur. W.)—Tutejszy poseł hiszpański, Castillo, przyspieszył swój powrót do Paryża, aby czuwać nad tutejszą hiszpańską kolonią republikańską. Rząd madrycki bowiem jest zdania, że po za ruchem fuerystowskim w Hiszpanji stoją republikanie.

Madryt 5-go września. (Tel. pryw. K. W.)—W Leon wybuchnęły zamieszki z powodu zniesienia tamtejszego jeneralnego kapitaństwa. Dwóch policjantów wrzucono do wody.

CHOLERA.

Budapeszt 5-go września. (T. pr. K. War.)—Biuletyn choleryczny z niedzieli opiewa: w komitacie szabolekim zachorowało 5 osób, zmarły 3; w marmaroskim zachorowało 36, zmarło 15; w zemplńskim zachorowało 5, zmarło 5; w bereskim zachorowało 7, zmarło 5; w Jasz-Nagy-Kun-szolnoskim zachorowało 15, zmarło 7; w czongradzkim zachorowało 6, zmarły 2; w bacz-bodroskim zachorowały 4, zmarły 4; w bekieskim zachorowała jedna, zmarły 2; w torontalskim zachorowały 2, zmarły 3. W dziewięciu komitatach zachorowało przeto osób 81, zmarło 45.

Rzym 5-go września. (Tel. pryw. Kur. War.)—W Palermie zachorowało znowu osób 17, zmarło 9. W Udynie były nowe dwa wypadki.

Londyn 5-go września. (Tel. pr. Kur. W.)—W Hull zachorowały znowu dwie osoby. W Bradfordzie i Belfaście były wypadki podejrzone.

Zakopane 5-go września. (Tel. pr. K. W.)—Znowu śnieżyca w Tatrach.

Berlin 5-go września. (Tel. pr. Kur. War.)—Z Metzu telegrafują: Przewodniczący zarządu okręgowego ogłasza, że cesarz Wilhelm dąży nieustannie do utrzymania pokoju, a szczególnie pragnie zapewnić Lotaryngji epokę trwałego pokoju. (Aj. półn.)

Londyn 5-go września. (Tel. Ajen. półn.)—W alfestońskim okręgu hrabstwa Derby wynikiły groźne zaburzenia. Około tysiąca strejkujących górników napadło na jedną z fabryk okolicznych i zburzyło wszelkie urządzenia wraz z maszynami i materjałami. Policja była za słabą, nie była więc w stanie rozruchom zapobiedz. Z tego powodu wezwano wojsko z Sheffieldu. Podobne zaburzenia wywołali robotnicy strejkujący także i w innych miejscowościach tego okręgu.

TELEGRAMY HANDLOWE.

Petersburg 5-go września. Telegram Agencji północnej.—Notowanie giełdy pieniężnej. Przekazy na Londyn (kurs za 3 miesiące za 10.— funtów szterl. 95.55 płacono, — nie not., — nie not. Przekazy na Berlin (kurs za 3 miesiące za 100 marek 46.67 1/2 w posz., — nie not., — nie not. Przekazy na Paryż (kurs za 3 miesiące za 100 franków 28.80 płacono, — nie notow., — nie notowano. Usposobienie giełdy walutowej b. mocne. Półimperjały ruskie nowego stempla rs. 7.69 w poszukiw., 7.72 w zaofiarowaniu. Kupony celne (za 100 rs. metal.) rs. 1 kop. 53 1/2 w poszuk., rs. 1 kop. 54 1/2 — zaofiarowano. Srebro — nie notowano, — nie notowano. Dyskonto prywatne 4 1/2%—5 1/2%. Bilety Banku państwa 5% I-ej emisji nie podlegające konwersji rs. 102 kop. — płacono Bilety banku państwa II-ej emisji rs. 101.75 płacono Bilety VI-tej emisji rs. — nie notowane, 6% renta złota z roku 1883-go rs. 157 kop. 50 w posz., 5% renta złota z roku 1884-go rs. 164 kop. — w zaof., 5% pożyczka wschodnia 1,000 rs. II-ej emisji rs. 101.12 1/2 płacono, 5% pożyczka wschodnia 1,000 rs. III-ej emisji rs. 102 kop. 50 w posz. Pożyczka premjowa I-ej emisji z roku 1864-go rs. 239 kopiejek — płacono. Premjówki II emisji z r. 1863 rs. 223 kop. — płacono. Listy premjowe szlacheckie rs. 192 k. — płacono. 5% państwowa renta kolejowa rs. 103 kop. 12 1/2 płacono, 4% pożyczka wewnętrzna z roku 1887-go I-ej emisji rs. 93 kop. 50 w posz., II-ej emisji rs. 93.50 płacono, III-ej emisji rs. 93 kopiejek 50 płacono IV-ej emisji rs. 93 kop. 87 1/2 płacono, 4 1/2% pożyczka wewnętrzna z roku 1893-go rs. 98 kopiejek 75 w poszukiwaniu, 4 1/2% pożyczka wewnętrzna konsolid. kolejowa I-ej serji rs. 98.50 w poszuk., II-ej serji rs. 98 kop.

1020